

Støt Indsamlingen til et
„Herberg for hjemløse Kvinder“,
hvis snarlige Oprettelse er paatrængende nød-
vendig. Bidrag kan tilsendes undertegnede.
Herbergets smaa Bøsser til Indsamling af
Smaaamter kan rekvireres tilsendt portofrit
ved skriftlig Henvendelse til

Vibeke Salicath, Valborg Andersen,
Aaboulevard 9. 3. S., Holmens Kanal 22,
Kbhvn. V. Kbhvn. K.

Enhver, som ikke kender

»Lys over Landet« — Ugeblad for
frisindet Kristendom (Pris 1 Kr.
Kvartalet) — kan faa Bladet paa
Prøve i Juli Kvartal, mod at ind-
sende 25 Øre pr. Postanvisning til
Ekspeditionen,

Gothersgade 129. Kbhvn. K.

sionen om Ligheden mellem Kønnene
eller Fordringerne om fri Kærlighed
eller Forsagelse, trænger hun straks
ind i Spørgsmaalets Kærne, idet hun
begynder sin Afhandling med disse
simple Ord:

»I denne Mangfoldighed af Røster,
der hæver sig for eller fra Nutidens
Kvinder, opfanger den, som lytter
opmærksomt, følgende Udtaale: »Giv
os Arbejde og den Uddannelse, som
Arbejdet kræver!«

Dog maa man ikke tro, at Olive
Schreiner fortolker dette Raab som
det simple Udtryk for en økono-
misk Trang. Den Arbejdsiver, der
driver Kvinden bort fra Hjemmets
Arne, er ikke, naar man ser til Bunds
i Sagen, Sulten, der driver Ulven ud
af Skoven. Kvinden ønsker Arbejde
for Arbejdets egen Skyld, fordi det
er Livets og Fremskridtets Lov, fordi
hun i Hjemmet mere og mere trues
af Lediggangen. Og Lediggang vil
sige, at hun maa vanslægtes, hun til-
ligemed den nye Generation, der ud-
gaar fra hende.

Ved Hjælp af Undersøgelser, som
viser den nuværende Kvindebevæ-
gelses Tilblivelse gennem Tiderne,
forklarer Olive Schreiner, ved hvil-
ken Række af Forandringer i Men-
neskeslægten Udvikling det sker, at
Kvinden i vore Dage lider Mangel
paa Arbejde.

I fjerne Tider eller hos primitive
og barbariske Stammer udfører Kvin-
den Arbejde, der staar ved Siden af
eller over Mandens. Hun bærer lige-
som han Livets haarde Tryk, og oven
i Købet maa hun stadig sætte Børn
i Verden. Men efterhaanden som
Menneskenes Kaar forbedres, faar de
mere Frihed, og Kvinden er den
første, som dette kommer til gode.
Hun ophører med det strenge Ar-
bejde, som nu Mændene paatager sig.
Hun bliver hjemme og passer sine
Børn, medens hun sysler med lettere
Gerning. Lidt efter lidt nærmer hun
sig til fuldkommen Lediggang. Da
er hun kun Mandens Parasit, lever
udelukkende af hans Arbejde og an-
vender sin Virksomhed ene paa at
behage ham. Og snart viser der sig
Tilbagegang hos det Folk, hvor Kvin-
den ikke arbejder. Ikke just, at
»Kvindens Parasitisme« er den eneste
Grund til Civilisationens Undergang;
men dovne og uvidende Kvinder, som
giver deres Børn svage Hjerner og
kraftløse Muskler, fremskynder et
Folks Vanslægt.

Mod dette Onde, som truer ethvert
Samfund, kæmper Kvindesagens Ven-
ner i vore Dage og forlanger for
Kvinderne samme Ret til Arbejde,
som Mændene har. Mod dette frygte-
lige Samfundsonde retter de deres
Anstrengelser af Frygt for, at vor
moderne Civilisation skal svækkes og
uddø, ligesom Oldtidens gjorde.

Se paa Grækenland! siger Olive
Schreiner. I Hellas' kraftfulde og
herlige Ungdomstid hører vi, at Kvin-
den, selv Dronningen og Kongedat-
teren, bar Vand, vaskede, holdt Huset
rent, tilberedte Maden, spandt Ulden,
syede Klæderne. Hun indtog ogsaa
Præstindens og Profetindens Stillinger.
Og hun ophørte ikke med at sætte
Børn i Verden og skaffede saaledes
Mænd til de stadige Krige. Af denne
Kvinde fødtes Helte, Digtere, Tæn-
kere, Kunstnere. Grækenland blev
navnkundigt — og rigt.

Da kunde Kvinderne ophøre med
det strenge Arbejde. Men de forstod
ikke at finde en ny Form for deres
Virksomhed. De lod sig forvise til
»Kvindestuen«, og deres Liv hengik

derefter i Lediggang. Det strenge
legemlige Arbejde blev lagt paa Sla-
verne, og Mændene tog Aandsarbejdet.
De blev de eneste fornuftige og tæn-
kende Væsner. De fattede en høj
Mening om sig selv og det med Rette,
og deres Foragt for de enfoldige,
usle Kvinder blev saa stor, at de
helt fjernede sig fra dem. Hist og
her kunde vel en Sapfo eller en
Aspasia hæve sig op over den døde
Masse og blive Mændenes Lige; men
det var altid kun en lykkelig Und-
tagelse.

Der var i Slutningen af det 5te
og Begyndelsen af det 4de Aarhun-
drede, da Kvindekønnet var i Ned-
gang, en glimrende, aandelig Blom-
stringstid for Mændene. Men denne
Glans var kun som de straalende
Farver i Vest, efter at Solen er
gaaet ned.

Dersom Kvinderne havde faaet
Del, som de burde have, i Civilisa-
tionens Herlighed, vilde Grækenland
ikke pludselig være sunket sammen
som det gjorde, i det 4de Aarhun-
drede under Philips forfærdelige Ind-
flydelse, ligesom en raadden Stamme
styrter, naar man blot rører ved den
med en Finger. Og Aleksander, den
stolte og uovervindelige Olympias
Søn, vilde ikke have kunnet besejre
det. Det vilde heller ikke have
været muligt for Goterne, som stod
langt tilbage for Efterkommerne af
Perikles og Leonidas, baade i Vaa-
ben og Civilisation, at gøre sig til
deres Herrer nogle Hundrede Aar
senere.

Og nu Rom, siger Olive Schrei-
ner endvidere:

Ligesom i Grækenland er Kvin-
den her fra først af optagen af sit
dobbelte Hverv at være Moder og
at arbejde i Hjemmet. Vi har til
Bevis herpaa talrige Eksempler, lige
fra Lukretia, der sad og spandt langt
ud paa Natten, til Gracchernes Mo-
der, en af de sidste af det gamle
Kuld. De Mænd, der grundlagde
den romerske Storhed, var fødte af
saadanne Mødre.

Da et Par Aarhundreder var for-
løbene, blev, som Udviklingen plejer
at føre det med sig, det materielle
Arbejde overladt til Slaverne. Mæn-
dene, som ikke længer var optagne
af Krig, styrede Landet; de bemæg-
tagede sig ogsaa Børnenes Opdragelse.
Men hvordan er nu Kvindens Stil-
ling i dette ny Rom? Nedsunken i
Lediggang hengiver hun sig til tomme
Fornøjelser. Hun har i Virkelig-
heden kun een Funktion, nemlig sit
Køns. Og hun uddrager sig end-
ogsaa sit Hverv Moderskabet.

Olive Schreiner tegner os et mørkt
Billede af den romerske Matrone fra
Rigets Forfaldstid, saaledes som den
Tids Skribenter fremstiller hende.
Det er enten den ufrugtbare Hustru
eller Skøgen, klædt i kostelige Stof-
fer, som andres Fingre har spundet
og vævet, næret af udsøgt fine Ret-
ter, som Slaver har tilberedt; hun
er med eet Ord afhængig af andres
Arbejde og tilfreds i sin Lediggang.
Behagesyge og Vellyst er hendes
mest fremtrædende Egenheder; hen-
des Livs Indhold er Pynt og Ud-
skjelser. Hun faar sit Livsophold
som Løn for det sanselige Begær,
som hun vækker hos Manden. Hun
giver intet Bidrag til Samfundets
produktive Arbejde. Hun er »Kvin-
den som Snyltedynd«, en dødbærende
Mikrobe for Samfundsorganismen.

Nogle Skribenter havde Øje for
dette Onde og klagede derover. De
savnede den gamle Tid, da den ro-
merske Hustru spandt og syede; de
forlangte, at Kvinden skulde vende
tilbage til den hjemlige Arne og gen-
optage sin tidligere Gerning, at hun
som i de svundne Dage skulde ar-
bejde med sine Hænder og være
modig. Men den gamle Tid kunde
ikke kaldes tilbage; den var afløst
af en ny, som i alle Maader var
anderledes. Det, der skulde gøres,
var ikke at tvinge Kvinden tilbage
til det grove Arbejde, men at give
hende Del i en højere Virksomhed
ved Mandens Side.

Fordi man ikke forstod at finde
dette Middel, gik Romerriget hurti-
gere og hurtigere sin Undergang i
Møde.

Ligesaa hos Israels Folk. Fra
Rachel til Ruth, fra Sara til Profet-
inden Miriam staar den jødiske
Kvinde som en mægtig Kraft, sit
Folks Støtte. Men da Israels Døtre
nedsank i Lediggang, da vaklede

KVINDEN OG SAMFUNDET.

Nørregade 33. St.

København K.

Riget og nærmede sig sin Undergang.
Salomon med sine tusinde lade
Haremskvinder i Stedet for een
handlekraftig Rachel eller Ruth, efter-
lod sig hverken en Josef eller en
David men kun en udelig og kraft-
løs Roboam.

I Orienten, i Kina, i Tyrkiet,
overalt, hvor Kvinderne holdes inde-
sluttede i Haremmet i stadig Ledig-
gang og Barnagtighed, bemærker
Olive Schreiner, tilføjes der kun
Folket en Smule ungt og kraftigt
Blod ved, at der købes Kvinder fra
Udlandet. Dette har hjulpet dem
til at holde Livet vedlige; men disse
Nationer fører kun en forkrøblet,
ussel Tilværelse.

Sluttelig giver Olive Schreiner sig
til at undersøge Kvindens Stilling
efter Oldtiden.

Hos de barbariske Horder, som
kom fra Norden og foruroligede og
beklippede det romerske Rige, indtil
de omsider helt opslugte det, viste
Kvinderne sig lige saa frygtelige som
Mændene. De kæmpede ofte ved
Siden af dem, og som som Sejrherrer
var de meget blodtørstige. Blev deres Folk slagte, understøttede
de dem, ja fortsatte ofte Modstanden
paa egen Haand. Derfor var det, at
den germanske Kvinde, Teutoner-
kvinden, som Olive Schreiner kalder
hende, ikke fik Smykker af sin Mand
paa Bryllupsdagen, men Vaaben
som Tegn paa, at hun skulde dele
Fare og Arbejde med ham.

Svetonius fortæller, at naar Augu-
stus forlangte Gisler, tog han hel-
lere Kvinder end Mænd, fordi de
betragtedes som mere værdifulde. Og
Strabo siger: »De stod saa højt i
Klogskab, at Mændene tog deres Ord
som Indskydelser fra Guderne og ikke
begyndte Kampen uden at have hørt
Kvindernes Mening og Raad. Hos
Cimbrerne gik de i Strid klædte i
hvidt som Profetinder. Florus siger
i en Skildring af et Slag, at man
havde mere Fortræd af Kvinderne
end af Mændene. Naar de troede,
at alt var tabt, kvalte de deres Børn
og hængte sig selv i Træerne i deres
Haar. Valerius Maximus forsikrer,
at dersom Mændene havde kæmpet
saaledes som Kvinderne, havde Ma-
rius aldrig faaet Bugt med Teutonerne.
Bekendte er ogsaa Tacitus's Ord:
»De var dyrebare Vidner til Mæn-
denes Daad og lønnede deres Tapper-
hed med Bifald; hos Germanerne er
Kvinden og hendes Ægtemænd som
et Liv, een Sjæl og eet Løgene.«

I hine fjerne Tider paatog Teu-
tonerinden sig alene alt Husets og
Markens Arbejde. Hun passede Sæ-

den, og hun forarbejdede Klæderne.
Endvidere opvartede hun Morgen og
Aften sin Husbond, ofte med eet Barn
paa Armen og et andet paa Ryggen.
Og dog fandt hun aldrig sit Arbejde
for svært. Hun udholdt sine Anstren-
gelser i Tavshed; hun var tilfreds.

(Fortsættes).

Ud af Buret.

Lucy Dulvers var bag Laas og
Slaa i et stort Fængsel i en af Lon-
dons store Forstæder. Hun var en
»veltjent Fange«, hvilket er en af de
sjældneste Fugle — Fængselsfugle —
i den mørke Verden, som her er Tale
om. Der var gaaet over tre Aar af
hendes Fængselstid, og om nogle faa
Maaneder skulde hun sættes i Fri-
hed. I Løbet af disse tre Aar var
der ikke kommet en eneste Klage
over hendes Opførsel fra de opsyns-
havende. Hun var gaaet uden Knur-
ren gennem Fængselslivets Træde-
mølle, havde hverken været paa Vand
og Brød eller i »Straffecellen« eller
hvad det alt sammen kaldes. Hun
var et Særsyn af en Fange, havde
aldrig givet næsvise Svar, aldrig faaet
disse Anfald af Bersærkerang, hvor-
under Fangerne gribes af en uimod-
staaelig Trang til at slaas med ind
eller fægte vildt omkring sig med
Kosten, eller hvad de nu ellers har
mellem Fingrene, lige til de faar
Haandjern paa og bliver slæbte af Sted,
sparkende og hylende, og puttede ind
i den udpolstrede Celle. Hun havde
ikke voldt nogen Ulejlighed og stod
følgelig meget højere anskreven hos
Opsynskonerne end hos sine Ulykkes-
fæller, som stadig manglede Selv-
beherskelse og var glade ved en Smule
Spektakel for at holde Humøret
oppe.

Af disse Grunde blev Lucy i sit
sidste Fængselsaar forfremmet til
Hjælpekone*) efter Anbefaling af For-
standerinden, og Udnævnelsen blev
stadfæstet med sædvanlig Omstæn-
delighed af Fængslets Inspektion i
Parliament Street S. W.

»Naar det kan nok være, hun har
smidsket og sledsket for dem, den

*) d. e. hun benyttedes til Hjælp for Op-
synet og fik Lov til at gaa frit omkring
indenfor Murene.

„Klæde fjeldet“.

Af det norske Blad »Husmoderen«.

I.

Har du seet stenbruddet og grus-
taget og nyrydningen og det kaos af
sten og bjelker, som gaar forud for
nybygningen, — og tænkt over, at
alt dette er mandsverk?

Har du tænkt over de rydninger,
brud og anlæg, som historien opviser,
med mængder af liv og hjem ødet
for enkelte store principers skyld, og
at disse principer bærer et mænd?

Hver dag, til hver tid dette samme
vidnesbyrd om mandens trang til at
beherske naturen, omforme den, nyt-
tiggjøre den, begyndende gjerne med
en omstyrtning af det, som naturen
har formet gennem lange tidsrum
stille virke.

Gaa efter en tids forløb til sten-
bruddet eller grustaget, som flængede
den kjære, grønne skraaning, og du
ser, at mangfoldige smaa, stulfærdige
kræfter er paa færde. I stupets rand

skyder græs og mos utallige udlø-
bere; lyngen sender fine skud udover
og mildner den skarpe kant; birken
ovenfor har drysset et utal af frø
over den udrasede jord, som vrimler
af bjerkeskud; rognen har samlet sin
tungeste blaa-grønne bladklynge just
i den skarpe rand og dæmper
overgangen til dybets skygge, og nede
fra bunden stræver græs og smaa-
blomster ihærdig opover mod alt det,
som kiger ned paa dem ovenfra.

Kanske mindes du da, hvordan
kvindernes væsen, i dets naturlige,
gode, livskraftige former, staar naturen
nær; de er venner, mens mands-
trangen er at gjøre den til sine for-
maals tjener.

Det tømrede hus maa vente med
at blive hjem, til kvindehænder har
lunet og stelt derinde, jevnnet det
haarde, dækket det mangelfulde.

Hvor ofte har en ikke seet et
hjem rives op og spredes og begyn-
des fra nyt, naar manden maa skifte
virkekreds. Naar faar ikke da den
kvindelige evne travle dage; det gamle
arbejde synes spildt; det mæisomt
samlede smaamateriale maa plukkes